

Рецензія на збірник «Література. Діти. Час».
Вісник Центру дослідження літератури
для дітей та юнацтва. Вип. 5. Львів, 2015.

Рецензований збірник є періодичним виданням, яке вже утвердило себе в науково-педагогічному середовищі і утвердило себе серед видань такого типу. Оскільки матеріали, включені до п'ятого тому, були вже виголошені на науковому симпозіумі, вони пройшли апробацію.

Ознайомлення з матеріалами засвідчує не тільки їх фаховий рівень, а й переконує, що осмислення дитячої літератури стає своєрідним відгалуженням літературознавства з певними методологічними акцентами та критичним інструментарієм, охоплюючи суспільно-політичні, аксіологічна, комунікативні, гендерні, рецептивні та інші аспекти. Охоплена також динаміка поетикальних змін на рівні стилів і жанрів, функція структуротворчих чинників (фентезі, віртуальний герой тощо). Добре, що залучені до аналізу твори українських еміграційних письменників.

Коли виділити домінанти збірника, то я виділив би проблему канону, власне деканонізації соцреалістичних вимог і приписів ідеологічного характеру, переорієнтацію на загальнолюдське та національне розширення контексту за рахунок залучення до аналізу творів польської, німецької, чеської, російської, англійської літератур, що зумовило появу компаративістського підходу («канон Свіфта»). Цікавим для мене є зміна парадигми щодо типу героїв дитячої літератури 30-х, 50-х, 80-х рр. і сучасної дитячої літератури, негативний вплив соцреалістичного канону на інші літератури. Доцільною вважаю увагу до кращого з того, що було створене в епоху тоталітаризму (твори Вс. Нестайка, Є. Гуцала, Григора Тютюнника), виявлення тієї новизни, яку принесли автори середнього і молодшого покоління.

Завдяки охопленому комплексу проблем і вдалому структуруванню збірник вражає цілісністю і навіть певною мірою «монографічністю».

Щоправда, відчувається брак уваги до поезії, не кажу вже до драматургії. Є в мене певні зауваження, які хотів би висловити на розгляд редколегії.

1. Чим викликано те, що серед членів редколегії аж три представники Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова та ще й однієї кафедри.

2. В. Кизилова у статті «Дитина і природа: жанрові можливості діалогу (на матеріалі теми зміни пір року в українській літературі) починає розгортання теми вірша Т. Шевченка «Ой діброво, темний гаю...», а відтак переходить до текстів сучасних авторів. Цей вірш Шевченка є варіантом

української народної пісні «Ой дубраво, дубравонько...», вміщена в альманасі «Русалка Дністрова». Про це писало багато дослідників і цього не варто було оминати, оскільки це народне джерело не тільки творів, а й національного світогляду.

А загалом збірник заслуговує на видання.

Ільницький М. М.

*професор, завідувач кафедри теорії літератури
та порівняльного літературознавства Львівського
національного університету імені Івана Франка,
член-кореспондент НАН України,*
